

dr n. hum. Katarzyna Sitnik-Warchulska
Konsultant Wojewódzki
w dziedzinie Psychologii Klinicznej
na terenie woj. śląskiego

Katowice, 11.04.2016 r.

Szanowna Pani
Jolanta Czaplińska-Jaszczurowska
Dyrektor
Wydziału Nadzoru nad Systemem Opieki Zdrowotnej
Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego
ul. Jagiellońska 25
40-032 Katowice

W odpowiedzi na prośbę o zaopiniowanie projektu mapy potrzeb zdrowotnych w zakresie leczenia szpitalnego dla województwa śląskiego, przesłanej przez Ministra Zdrowia w dniu 04.04.2016 r., w imieniu własnym oraz psychologów klinicznych, których reprezentuję i z którymi współpracuję na terenie województwa śląskiego, zgłaszam w załączniku uwagi merytoryczne do w/w projektu.

Jednocześnie w imieniu własnym i psychologów klinicznych z terenu województwa śląskiego pragnę wyrazić gotowość do dalszej współpracy w omawianym zakresie.

Z wyrazami szacunku

dr n. hum. Katarzyna Sitnik-Warchulska

Konsultant Wojewódzki w dziedzinie
Psychologii Klinicznej

Załącznik: Uwagi merytoryczne do projektu mapy potrzeb zdrowotnych w zakresie leczenia szpitalnego dla województwa śląskiego

Uwagi merytoryczne Konsultanta Wojewódzkiego w dziedzinie Psychologii Klinicznej
do projektu mapy potrzeb zdrowotnych w zakresie leczenia szpitalnego dla województwa
śląskiego

Merytoryczne uwagi ogóle:

1. Prezentowany projekt mapy potrzeb zdrowotnych w zakresie leczenia szpitalnego dla województwa śląskiego nie uwzględnia charakterystyki świadczeń psychologicznych i ich związku z leczeniem oraz zdrowieniem pacjentów na terenie województwa śląskiego.

Diagnoza psychologiczna stanowi obecnie stały element diagnozy klinicznej. Elementy interwencji psychologicznej stanowią z kolei skuteczne narzędzie w procesie leczenia pacjentów w różnym wieku i z różnymi dolegliwościami. Obecność specjalistów psychologów klinicznych w procesie prewencji, profilaktyki oraz leczenia jest obecnie wymogiem w większości krajów rozwiniętych. **W zakresie leczenia szpitalnego w mapie potrzeb zdrowotnych nie uwzględniono (szczególnie w podsumowaniu) psychologa klinicznego w kadrach medycznych.**

Z przedstawionej mapy wynika, że populacja województwa śląskiego jest starsza niż ludność Polski, a współczynnik płodności jest niższy niż średnia krajowa mimo największego zaludnienia w skali kraju. Sytuacja ta budzi niepokój i powinna skłaniać do refleksji nad potrzebą skutecznych oddziaływań prewencyjnych, uwzględniających kontekst psychospołeczny funkcjonowania jednostki.

Współczesna medycyna, bazuje obecnie na *modelu biopsychospołecznym*, zakładającym powiązanie somatycznych objawów z emocjonalnym i społecznym funkcjonowaniem jednostki. Prognoza dotycząca starzenia się społeczności województwa śląskiego wskazuje na wzrost zapotrzebowania do świadczeń medycznych, w tym psychologicznych. Doświadczenia kliniczne i badawcze wskazują, że interwencje psychologiczne znacząco wpływają na poprawę jakości życia pacjentów w wieku podeszłym. Odnosi się to szczególnie do pacjentów z chorobami przewlekłymi, nierzadko współistniejącymi z symptomami depresyjnymi i/ lub lękowymi i związanymi z długoterminową hospitalizacją oraz chronicznym bólem.

Zapotrzebowanie na diagnozę i pomoc psychologiczną na oddziałach dziecięcych jest akcentowane i zauważane w środowisku medycznym. Według przedstawionej mapy potrzeb specjalistyczne oddziały dziecięce województwa śląskiego (jak endokrynologia dzieci, gastroenterologia dzieci, reumatologia dzieci, rehabilitacja pulmonologiczna dzieci) zajmują jedno z pierwszych miejsc w Polsce pod względem ilości łóżek. Dostęp do specjalistycznych

usług psychologicznych jest jednak na tych oddziałach znacznie utrudniony, ze względu na deficyt zatrudnienia psychologów klinicznych w tych jednostkach.

Zgodnie z mapą potrzeb zdrowotnych w województwie śląskim jedną z najczęstszych przyczyn hospitalizacji w oddziale endokrynologii dzieci są zaburzenia stanu odżywienia i przemiany metaboliczne. W praktyce często dotyczy to hospitalizacji spowodowanej jadłowstrętem psychicznym oraz w przypadku przemian metabolicznych otyłości.

Jadłowstręt ze względu na wysoką śmiertelność, destrukcyjny wpływ na całe środowisko rodzinne oraz wzrastającą zachorowalność w ostatnich latach w piśmiennictwie uznawany jest za jedno z najbardziej zagrażających schorzeń w populacji młodzieży. Kluczowym czynnikiem leczącym w tym zaburzeniu są oddziaływania terapeutyczne oparte na zespole wielospecjalistycznym w którym psycholog kliniczny odgrywa jedną z wiodących ról zarówno w obszarze diagnostycznym jak i terapeutycznym. W zakresie leczenia otyłości u dzieci i młodzieży oddziaływania psychologiczne stanowią istotny czynnik wspierający proces terapeutyczny.

W oddziałach gastroenterologii dziecięcej, ze względu na rozwojową predyspozycję dzieci do manifestacji stanów lękowych i depresyjnych pod postacią somatyczną (głównie jako bóle brzucha, wymioty, zaparcia, biegunki), kliniczna diagnoza psychologiczna stanowi składową część diagnozy różnicowej.

Pomoc psychologiczna jest także jedną z bardziej istotnych form oddziaływania terapeutycznego w oddziałach pediatrycznych. Do oddziałów pediatrycznych trafiają dzieci i młodzież w największych kryzysach jak np. po próbie samobójczej, po eksperymentach z substancjami psychoaktywnymi, po doświadczeniach przemocy i zaniedbania w środowisku rodzinnym.

Ze względu na przytoczone argumenty za zasadne należy uznać uwzględnienie psychologów klinicznych oraz specjalistycznych świadczeń psychologicznych w mapie potrzeb zdrowotnych w zakresie lecznictwa szpitalnego dla województwa śląskiego.

Merytoryczne uwagi szczegółowe:

1. Podsumowanie- Demografia regionu na tle Polski

Proponuję w dziale demografia regionu na tle Polski uwzględnić informację o konieczności zwrócenia uwagi na potrzeby psychologiczne, stan psychiczny oraz psychospołeczny kontekst funkcjonowania populacji osób dorosłych.

2. Podsumowanie- Kadry medyczne

Proponuję w dziale Kadry medyczne uwzględnić informację o niewystarczającej liczbie specjalistów psychologów klinicznych w oddziałach szpitalnych na terenie województwa śląskiego. Z zestawień prowadzonych przez Śląski Urząd Wojewódzki oraz zasobów Konsultanta Wojewódzkiego w dziedzinie Psychologii Klinicznej wynika, że liczba specjalistów psychologów klinicznych na terenie województwa śląskiego oscyluje obecnie wokół trzydziestu kilku osób. Jest to zdecydowanie za mała ilość w stosunku do zgłaszanych potrzeb.

Uwzględnienie wskazanych danych jest szczególnie istotne ze względu na istotną rolę psychologa klinicznego i świadczeń psychologicznych w procesie leczenia. W przypadku większości pacjentów dziecięcych koniecznym warunkiem wyleczenia jest stały dostęp do pomocy psychologicznej, która ma na celu normalizację sytuacji rozwojowej dziecka. Niestety nie przekłada się to na zatrudnienie psychologów klinicznych. Według wymagań NFZ wymagane jest zatrudnienie psychologa w oddziale ogólnopediatrycznym, onkologii dziecięcej i rehabilitacji dziecięcej. Zgodnie z wymaganiami europejskimi oraz argumentacją przytoczoną w merytorycznych uwagach ogólnych, obecność psychologa klinicznego i specjalistycznych świadczeń psychologicznych w leczeniu szpitalnym, zwłaszcza pacjentów dziecięcych, jest niezbędna dla efektywnego procesu leczenia.

dr n. hum. Katarzyna Sitnik-Warchulska

Konsultant Wojewódzki w dziedzinie
Psychologii Klinicznej